

ERKEZÉS

Nyelvében él

KOVÁCS GELLÉRT

DENIS VILLENEUVE SZÁMOS ZSÁNER KIPRÓBÁLÁSA UTÁN RÁREPÜLT A SCI-FI-RE.

Ahollywoodi elvárások szerint is egyre megbecsültebb direktor nálunk forgó *Szárnyas fejedelmek* 2.-t megelőzően gondolataiba merült inváziós szuperproduktót forgatott, mely legalább annyira megfelel a kor divatjainak, mint amennyire mégiscsak csendesebb hanghordozással szólítja meg a nézőt. A *Felperzselt földdel* befutott Villeneuve nyúlhat emberrablós thrillerhez (*Fogságban*), pszichothrillerhez (*Ellenség*) drokartelles akciókrimihez (*Sicario – A bérgyilkos*), úgy képes megnyilvánulni a vásznon, úgy tud egyéni lenni, hogy közben a kiválasztott vonulatnak is tökéletesen megfelelteti filmjeit. Ez a helyzet az *Érkezéssel* is, melylyel a koncentrált kanadai mintha a saját, visszafogottabb, de hatásában igencsak erőteljes választ fogalmazná meg Christopher Nolan *Csillagok közöttjére* – s ez a válasz leginkább azért lehet komoly moziélmény, mert üzengetés helyett elsősorban értelmesen szeretne szórakoztatni.

„Fegyelmezetten lebeg a filozofikus miliőben”
(Amy Adams)

Ami Nolannek volt a fekete lyuk és a féreglyuk, Villeneuve számára az a Sapir-Whorf-hipotézis – vagyis, a furcsa űrhajóval földre szállt idegenek jelen esetben kizárólag a kommunikációval bajlódnak. Ami Spielbergnél a *Harmadik típusú találkozásokban* csak része – persze, fontos része – volt a történetnek, Robert Zemeckis *Kapcsolatában* pedig arra volt jó, hogy ellökje a sztorit a szerethető tudományos-fantasztikus giccs irányába, itt szilárdan tartja magát mindvégig: az a legfontosabb ügyünk, hogy meg kellene értenünk a látogatókat. Hogy mit is akarnak pontosan. Erre kell egy nyelvész, Dr. Louise Banks (Amy Adams), máskülönbén már akkor csúfos véget érhetne a történet, amikor még igazán el se kezdődött. Innen indul a film, s az benne a lenyűgöző, hogy valóban ebben az alaphelyzetben marad benne. Villeneuve persze azért használja a szokásos inváziós kliséket: amikor az idegenek megérkeznek, a Föld szinte beleremeg a félelemben, a bizalmatlanságból fakadó feszültség az első

perctől az utolsóig kitart, a katonák lőnének, az emberek rettegnének, a tudósok türelemre intenek. Látványnak se semmi az *Érkezés*, mégse fordul át pánikszerű akciózásba, esetleg festményszerű magamutogatásba, hanem fegyelmezetten lebeg az általa megteremtett filozofikus miliőben – s e hipnotizáló kapacitással bíró küldetésben a modorosságot kikerülő színészei mellett (Adams sokkal többet köszönhet itt legfőbb partnerének, Jeremy Rennernek, mint amire előzetesen számíthatunk) csodálatos operatőre (Bradford Young) és különleges tehetségű zeneszerzője (Jóhann Jóhannsson) is nagyban segíti a rendezőt.

Az *Érkezés* jelentős erénye, hogy bár álomgyári értelemben aligha nevezhető könnyű filmnek, ismeretterjesztő törekvéssel, emészthető és élvezetes moralizálásával ügyesen hat a nézőre, így nem csak érdekesnek, de aktuálisnak is mutatja magát. Direkten, de bántó mutogatás nélkül utal a történelem jelenkori és visszatérő konfliktusaira, ám aki egyszerűen csak izgulni szeretne, annak se hiányoznak majd a zsánerben sűrűn előforduló, most azonban szinte teljesen hanyagolt rombolás képei. Hisz ezek a földönkívüliek most másféle traumát (katarzist?) tartogatnak az emberiség számára. Viszont azt gyanítom, hogy a történet nagy és megrázóan érzelmes csattanója alaposan megosztja majd a befogadókat. Lesznek, akik csak így érzik kereknek és igazán nagyszerűnek a filmet, netán meg is könnyezik a befejezést, mások viszont kimódolt, artistikus, lehengerlő blöffként emlegetik majd a végső konklúziót – de az szinte bizonyos, hogy kevesen lesznek olyanok, akik elintézik egy unott legyintéssel. Az *Érkezés* nem csak törekvéssel, méreteit is zárójelző kifinomultságával, hanem bizony bölcsességével is érdekfeszítő vállalat. Hogy mint film, mennyire maradandó, most még nehéz eldönteni. Talán nem is kell.

ERKEZÉS (Arrival) – amerikai, 2016. Rendezte: **Dennis Villeneuve**. Írta: **Ted Chiang** novellájából **Eric Heisserer**. Kép: **Bradford Young**. Zene: **Jóhann Jóhannsson**. Szereplők: **Amy Adams** (Dr. Banks), **Jeremy Renner** (Donnelly), **Forest Whitaker** (Weber), **Michael Stuhlbarg** (Halpern). Gyártó: **21 Laps Entertainment / FilmNation / Lava Bear Films**. Forgalmazó: **InterCom**. Szinkronizált: 116 perc.

